

Vem läser vi om?

I förskolan använder vi oss av olika texter, böcker, filmer, bilder och material. Vi delar också ut blanketter, skriver planer, och utvecklar eget material. De hjälper till att förmedla kunskaper och insikter och de stödjer oss på olika sätt i vårt arbete. Men kan också innehålla normativa beskrivningar av människor utifrån exempelvis kön, sexualitet, religion eller funktion.

Ofta finns det en skev representation eller så saknas personer som bryter mot rådande normer helt. Om vi ständigt matas av samma sorts bilder, texter och information eller bara utvecklar mallar och material för normen så påverkar det oss i hur vi tänker kring vad som är normalt och vad som är avvikande. Detta påverkar även vår syn på vilka som förknippas med status, makt och underordning.

Det är därför viktigt att synliggöra vilka normer som genomsyrar de material vi arbetar med. Ofta har vi inte ens lagt märke till att de är normativa, vi är så vana att världen beskrivs på ett visst sätt eller att vissa egenskaper förväntas eller efterfrågas. För att kunna synliggöra normerna hjälper det att göra en kartläggning av de material som vi använder oss av.

Instruktioner:

Anpassa själva analysen efter det material du väljer och den tid du har.

1. Välj ut några böcker/texter var som finns på din förskola.
2. Analysera de utvalda böckerna/texterna utifrån normerna och frågorna nedan. Ni behöver inte göra detaljerade uträkningar, utan meningen är att få en insikt om hur det ser ut. Se frågorna nedan som vägledande för er analys.
3. Skriv ned en kort sammanfattning av din kartläggning.
4. Diskutera hur era material kan bli mer inkluderande och normkritiska. Är det något material som behöver plockas bort för att det är för stereotypt, kränkande eller exkluderande? Hur kan ni få in fler perspektiv i materialen som inte är tillräckligt inkluderande?

Sex, kärlek och familjer

Räkna:

Finns det andra sexualiteter, familjer eller kärleksrelationer än heterosexuella i materialet?

- Inga gånger
- Enstaka gånger
- Väl representerat

Analysera:

- På vilket sätt skildras olika sexualiteter, kärlekar och familjebildningar? Skildras de likvärdigt eller skildras vissa som något annorlunda eller avvikande?
- Övrig analys?

Etnicitet och hudfärg

Räkna:

Finns det personer i materialet som du uppfattar inte ingår i vithetesnormen?

- Inga gånger
- Enstaka gånger
- Väl representerat

Analysera:

- På vilket sätt skildras personer med olika etnicitet/hudfärg? Skildras de likvärdigt eller skildras vissa som något annorlunda eller avvikande?
- Skiljer sig aktiviteter, sysselsättning och ekonomi åt beroende på etnicitet och hudfärg?
- Övrig analys?

Funktionalitet

Räkna:

Finns det personer i materialet som du uppfattar inte ingår i funktionsnormen?

- Inga gånger
- Enstaka gånger
- Väl representerat

Analysera:

- På vilket sätt skildras personer med funktionalitet? Skildras de likvärdigt eller skildras vissa som något annorlunda eller avvikande?
- Skiljer sig aktiviteter, sysselsättning och ekonomi åt beroende på funktionalitet?
- Övrig analys?

Religion

Räkna:

Finns det personer i materialet som uttrycker religiösa värderingar eller har religiösa symboler?

- Inga gånger
- Enstaka gånger
- Väl representerat

Om du svarade enstaka gånger eller väl representerat ska du även svara på denna fråga.

Finns det flera olika religioner representerade i materialet?

- Inga gånger
- Enstaka gånger
- Väl representerat

Analysera:

- På vilket sätt skildras personer med religiös tillhörighet? Skildras de likvärdigt eller skildras vissa som något annorlunda eller avvikande? Skiljer det sig åt beroende på vilken religion som beskrivs?
- Skiljer sig aktiviteter, sysselsättning och ekonomi åt beroende på religiös tillhörighet? Skiljer det sig åt beroende på vilken religion som beskrivs?
- Övrig analys?

Kön, genus och könsöverskridande identitet

När det gäller kön finns det en poäng med att presentera antalet i siffror då det är tydligare att målet är att ha lika representation.

Räkna:

Antal flickor/kvinnor/honor:	Antal pojkar/män/hanar:	Antal könsneutrala/den/hen:

Finns det personer i materialet som du uppfattar inte ingår i cisnormen?

- Inga gånger
- Enstaka gånger
- Väl representerat

Analysera:

- Är det stereotypa kvinnliga/manliga roller som förmedlas?
- Vilka egenskaper tillskrivs flickor/kvinnor och vilka egenskaper tillskrivs pojkar/män?
- Är det någon könskategori som tillskrivs mer makt?
- Finns det exempel på personer vars genus inte följer det förmodade könets?
- På vilket sätt skildras personer som bryter mot rådande normer kring genus och könsuttryck? Skildras de likvärdigt eller skildras vissa som något annorlunda eller avvikande?

